

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

W SOBOTE, DNIA 17. GRUDNIA ROKU 1768.

Z Warszawy d. 17 Grudnia. tu zabawieniu i pożegnaniu Nay-
 Liczbę Państwa tu przytom- iaśnieyszego Pana N. M. oddalili
 nego, pomnożyli swoim świe- się w tych dniach z miejsca te-
 żym przybyciem Ichmć Xiąże go do własności swoich, z ktore-
 Czartoryski Stolnik Litt, Bo- go także wyjeżdżają do siebie
 rzeńcki Podstoli, Czacki Stra- Ichmć Panowie Matuszewic Ka-
 żnik Koronni, wraz z Xiężną sztelan Brzeski Litt: Oginiski
 Jeymcią Małżonką swoją, i inni, Hetman W. W. X. Litt: i inni.
 którzy mieli honor powitać Sądy Marszałkowskie Koron-
 prywatnie Krola Jmci P. N. M. ne, dla nadchodzących Świąt
 Ichmć Panowie Małachowski ch walebnych Narodzenia Pań-
 Sądecki, Dębniński Wolbrom- skiego, w tych dniach zalimito-
 ski, Szaniawski Kąkolownicki wane są, do przyszley w nastę-
 Starostowie, i inni, po niejakim puiącym Roku 1769 Kadencyi.

Z Livorny d. 28 Października.
Dnia 25 tego miesiąca, przybył tu z *Bonifacio* okręt, ktorego Kapitan doniósł, iż dnia 20 tego miesiąca, po morzu przyległym Prowincyi *Capo-Corso* żeglując z innym swojego narodu statkiem, napadł na pułgalerę *Tunetańską*, która ten drugi statek zabrawszy, ludzi w niewolę wprawiała, chociaż Francuski paszport mieli, statek zostawiony na morzu, zapędzony był na skały pod *Macinaggio*, i tam rozbity.

Z Korsyki wyspy d. 21 Paźdź.
Następująca odpowiedź Generała *Paoli*, przytomność umysłu w nim osobliwszym sposobem pokazuje. Na pewney schadzce hercztow tego narodu na sali radney, widziane było krzesło nad inne wynioślejsze, i nieiaki do tronu podobieństwo mające. Szemrząc na to przytomni zaczęli pytać się, coby to znaczyło? Miejsce to jest (odpowiedział *Paoli*) wyobrażeniu wolności naznaczone.

Od granic Włoskich 20 Paźdź.
Niepomyślności od Francuzow na Korsyce doznane, wielkiego *Genueńczykow* zatrwożenia nabawiły. Powiadaią nawet, iż za odebraną wiadomością o osta-

tnich pomyślnościach *Korsykańow*, okropny, w *Genui* trafił się przypadek. Na radzie *Senatu* do zwawey zwady między *Senatorami*, a z niey do bitwy przyszło, przez którą kilku *Senatorow* na placu legło. Na wyście *Korsyce* ponowione bywają przykłady od pierwszych *Rzeczypospolitey Rzymkiej* fundatorów niegdyś dane, podziwiania barziesy niż pochwały godne. Ociec ieden, dwóch synow sam własną ręką za to zabił, iż z *Francuzami* tajemną przez listy korespondencyą mieli.

Z Wolfenbuttel 19 Listopada.
Ziawił się tu nowy, albo raczey odnowiony sposob wyłudzenia pieniędzy. Trzey żydowie do wiedziawszy się, iż *Książę Jmé Dziedziczny Brunświcki*, przez puszczą *Leckeln* ma przeiechać, zmowili się z sobą na wyiednanie sobie zwykłych dobroczynności iego skutkow. Jeden z nich kazał sobie porznąć ciało na wielu miejscach, iednak nie szkodliwie, i wrzeczoney puszczy do drzewa przywiązać, aby tym sposobem *Książę* rozumiał, iż od rozboynkow ze wszystkiego obrany, zraniony, i tak był związany. Udała się z razu ta sztuka, przejeżdżał *Książę* tamtędy,

użył ięczenia żyda, kazał się zatrzymać, i znalazłszy iego rozwiązać. W tym zmiękczony płaczem i wołaniem żyda, tyle dać mu pieniędzy kazał, ile on powiadał, że mu odebrano; a o-raz za sobą mu do najbliższego miasta iechać kazał. Żyd rozumiejąc, iż więcej ieszcze od Książęcia otrzyma, za nim po-jechał. Przyjechałszy do mia-śta, Książę wyexaminował ży-
da kazał, który w odpowie-
dziach swoich, sam z sobą nie
zgadzając się, na ostatek przy-
cisniony, wszystko wyznał, i
towarzystwów zdrady swojej wy-
iawił, których z nim razem do
więzienia wtrącono.

Z Wiednia d. 23 Listopada.

Cesarzowa Krolowa Jeymc zno-
wu ztąd podroż do Prezburga
przedsięwzięła w przeszłą Sob-
otę. W Poniedziałek następu-
jący około godziny osmey po-
ranney, Cesarz Jmc wteż dro-
gę udał się, i z Cesarzową Kro-
lową Jeymcją nazad tu dnia na-
stępującego przed południem
powrócił. Od dni kilku sferzy
się tu pogłoska, iż miasto Lisbo-
na, nie mnieyszą temi czasy kłę-
skę od wod poniosła, iak przed-
tym przez trzęsienie ziemi, ta
pogłoska potrzebnie dalszego po-
twierdzenia.

Z Paryża d. 11 Listopada.

Krol Jmc Duński, tu dnia 6 tego
miesiąca powrociwszy, dnia 8
tegoż miesiąca oglądał Akademią
Malarzką, a nazajutrz Fabrykę
porcellany, gdzie od Pana *Ber-
tin* Ministra i Sekretarza stanu,
był przyięty. Wchodząc do
sali pewney, widział Krol Jmc
posąg z porcellany sporządzony
Krola Jmc naszego, który wziął
mówiąc; iż pewnie dla niego
był przygotowany, a choćby też
inaczej było, tedy bierze go,
aby na zawsze zachował. Przez
trzy z dokładem godziny, fabry-
kę tę oglądał, a powrociwszy
do siebie, w pokoju swoim to
wszystko znalazł, co tylko w
fabryce oney iemu się podobało.
Kunstmistrze wszyscy, i rze-
mieślnicy, znakomite wszędzie
hoyności Krolewskiej odbierają
dowody. Podług listow z wy-
spy Korsyki, rana Hrabi *de Mar-
boeuf*, ieszcze nie jest uleczona.
Krol Jmc wyniósł go na stopień
Generala Leytnanta woysk swo-
ich, i wiele łask oświadczył in-
nym Officyerom na wyspie Kor-
syce służącym. *Paoli* pragnał
wymiany niewolnikow, ale *Mar-
grabia de Chauvelin*, nie uznając
w nim powagi takiej, aby z nim
traktować mógł, przystąpić do
takowey ugody nie chciał. Nast

w niewolę zabrani w oplakany
miejscu u Korsykanow stanie, zwa-
żając że się przyuczyc do ich
pokarmu, z samych prawie Ka-
sztanow złożonego nie mogą.

Z Paryża d. 14 Listopada.

Krol Jmć dnia iutrzeyszego z
Fontainebleau wyjedzie do *Choisy*,
gdzie się do dnia 18 tego miesią-
ca zabawi. Książę *Monaco*, dnia
wczorayszego Kollacją i bal da-
wał Krolowi Jmci Duńkiemu.
W przyszłym tygodniu Kolla-
cją temuż Krolowi Jmci z ba-
lem będzie dawał Książę *d'Or-*
leans; zaproszono na ten bal 500
osob. Książę *de Conde* wielkie
w *Chantilly* przygotowania czy-
ni dla przyjęcia tam Krola Jmci
Duńskiego, który tam dnia 27
tego miesiąca wyjedzie, i przez
trzy dni zabawi. Przez te
trzy dni na 2,000 osob Kółtem
Książęcia *de Conde* czestowa-
nych będzie. Margrabia *de Va-*
liere General Leytnant woysk,
Dyrektor i Inspektor Artylleryi
lądowej i morskiej, wyjechał
od kilku dni do Korsyki. Zda-
nie jest powszechne, iż mu zle-
cono okopać te kilka miast, kto-
re jeszcze na wyspie Korsyce
posiadamy, aby w nich bezpie-
cznie woysko nasze na zimowe
leże mogło być rozłożone. Hra-

bia *de Marboeuf* ma podług po-
wszechnego odgłosu, obiać Kom-
mendę generalną nad woyskiem
naszym w Korsyce, a Margrabia
de Chauvelin tu nazad powroci.

Z Paryża d. 21 Listopada.

Krol Jmć Duński, dnia 17 tego
miesiąca wyjechał do *Choisy*, do
Krola Jmci naszego, z którym
nie wątpią, iż się do Wersalu uda.
Książęta krwi Krolewskiej,
przez cały tydzień w *Isle-Adam*
u Książęcia *de Conti* różnemi za-
bawiali się rozrywkami. Pa-
szkwile tu przeciw Ministrom
rozsiwają nie przestają. Jeden
takowy na ulicy S. Jakuba przy-
lepiony, mimo wszystkie zwierz-
chności usiłowania, ledwie o
godzinie 10 był oderwany. Po-
spolstwo tłumem się do prze-
czytania onego cisnęło, a Kom-
missarz *Roland*, ledwie się przez
pospolstwo przedarł, a za po-
mocą żołnierzy, zbyt cieka-
wych czytelników odpędził.
Nie mnieyszą miał trudność,
gdy do oddzierania onego przy-
szło, ponieważ nietak przyle-
piony, jako raczej w ścianę
wpoiony być się zdawał. Gro-
żono w nim spalaniem mieszka-
nia dozorca publicznego po-
rządku, ieśliby cena chleba nie
spadła.

SUPPLEMENT

DO WIADOMOŚCI WARSZAWSKICH
W SOBOTĘ DNIA 17 GRUDNIA ROKU 1768.

Z Londynu d. 18 Listopada. Projekt prawa zakazującego wywożenia zboża i pędzenia z nich gorzałek, po trójcym przeczytaniu, dnia wczorajszego potwierdzony był. Roztrząsać potym zaczęto interesia Korfykańskie. Zaszła propozycya, aby Krola Junci proszono o komunikacyę wżyskich listow, memoryalow, reprezentacyi, &c. zaszlych między Sekretarzami stanu, i Ministrami Krolewskimi u Dworu Francuskiego od dnia 1 Stycznia 1767, aż dotąd, do po wielu na obie strony sprzeczkach względem potrzeby lub niepotrzeby wyspy Korfykańskiej, co do handlu Angielskiego, odrzucona ta była propozycya, większością głosow 230 przeciw 84. Wyślano umyślnego Kuryera do Ameryki północney, z przyzwoitą dla Generała Gage instrukcyą, ktora, coby zawierała, czy rozkaz surowego z Amerykanami postępowania, czyli raczey inne jakie postępkow przepisy, ieszcze niewiadomo. Głoszą wszędzie, iż osoby niektóre oskarżone oto, iż powodem do kłotni Amerykańskich były, wareszcie do Anglii przyprowadzić mają, pewnie między temi PP. Otis i Hancock zapomnieni nie będą. Dwer te, rozruchy wszczegulności przypisuje Hrabł de Chatham, ponieważ on na dawniejszych Sessyach Parlamentowych, ieszcze Panem Pittem będąc utrzymywał, iż wżyskie podatki poddanych Korony Angielskiej, są dobrowolne podarunki; a zatym, iż nakazane im być niemoga, bez dobrowolnego ichże zezwolenia, iesli nie osobistego, to przynajmniey przez Poslow na Parlament wyślanych. Książę de Bearfort, iako Mistrz W. Franmafsonow, darował im sztukę gruntu, na ktorey Szpital dla chorych, Dom dla zstarzałych wśpółbraei swoich, i Szkołę

dla uboższych założyć mają. W krotce sądzić tu mają poczet pewny rozboynikow morskich, ktorzy od lat 10 rozboiem bawiąc się, wiele okrętow rozmaitych narodow w cieśninie Kaletańskiej zrabowali, i wiele ludzi pozabiali; takowych ludzi tu zwykli nad uściem Tamezy rzeki na postrach żeglarzom, na żelaznych łańcuchach wieszac. Z portu *Brest*, wyszły temi czasy trzy przewozowe statki z trzema Kompaniami wojska, do *Gorei* wyspy Afryki, pod konwoiem fregatty jedney od 36 armat. Hrabia *d' Harcourt*, w krotce Poselstwo swoje we Francyi sprawować pocznie, powiadaią jednak, iż wnet potym do Anglii powroci. Lord *Towns Kend* z Irlandyi tu powroci, a Hr. *de Hertford* na jego miejsce Wice-Regem tamże będzie. Listy z Gibraltaru donoszą, iż Cesarz Marokański ustępować poczyna swoich pretenzyi, co powodem jest do spodziewania się, iż rychło komunikacya między Państwem Marokańskim i Gibraltarem będzie otworzona. Z reiestrow celnych komor pokazuje się, iż osady nasze w Ameryce północney corocznie z Anglii towarow za 3 milliony F. S. sprowadzają. Ta rzecz pewnie handlownieyszym miastom naszym wielką będzie pobudką żądania, aby zasze z temiż osadami rozterki, iak nayrychley uspokoione były. Kompania Indyi Wschodnich postanowiła do publicznego skarbu płacić corocznie pół milliona F. S. pod temi jednak warunkami, aby Przywilej iey odnowiony był, i żeby podług upodobania swiego mogła diwidendę akcyonarzom swoim do 12 i pół od sta powiększyć. Posel Francuski tuteyszy w kilku dniach trzy razy jeździł do Posła Genuańskiego; z kąd wnoszą, iż o intereśsach wielkiey wagi mieli z sobą konferencyą; iedni już cale utrzymują, iż nowy między Francją i Genuą traktat będzie zawarty, a panowanie nad wyspą Korsyką Genuańczykom przywroczone.

Z *Wiednia d. 12 Listopada*. Pewney wyśokiey Familii tuteyszey tytułem Hrabiow zaszczyconey, smutny temi dniami trafił się przypadek: Panieńka tey familii z Oycy swego Kamerdynarem uciekła. Mimo wszystkie podięte starania, do-

ścignąć dotąd nie można było, gdzie się ona ukryła. Sztaffety z Turek przyślane, nie nowego nie przyniosły; głoszą jednak, iż nowy W. Wezyr złożony jest, a to z przyczyny zbyteczney swej do wojny ochoty. Powiadaia też, iż Persowie zbliżyli się do granic Tureckich, a Georgianie nowe wszczynają ruchy.

Od Menu rzeki d. 14 Listopada. Listy Paryskie donoszą, iż podług odebranych z Korfyki wiadomości, Margrabia *de Chauvelin* długą miał z Generałem *Paoli* konferencyą. Też listy przydaia, iż we Francyi od niejakiego czasu barzo niebezpieczna rzecz jest szczerze się z zdaniem swoim otworzyć. Listy Genueńskie za rzecz pewną donoszą, iż Francuzi cale innego względem wyspy Korfyki poczyniają być zdania. Czas to lepiej odkrycie. Listy niektore przydaia, iż Książę *de Conti* ten sam, który Kommandę przedtym nad wojskiem Niemieckim miał przeciw Książęciu dziedzicznemu Brunświckiemu, do Korfyki posłany będzie na miejsce Margrabi *de Chauvelin*. Głoszą też z drugiey strony, iż Francuzi przystępuia do ugody z Korfykanami pod tym warunkiem, aby Francuzom co do handlu Korfykańskiego, przodkowanie przed innemi narodami było dane; a z drugiey strony, aby Korfykanie za narod wolny byli poczytani.

Od Menu rzeki d. 27 Listopada. Następcą W. Wezyra ostatniego, jest *Kaimahan*, albo Gubernator Miasta, który iuż nie dopiero bliskim był dostąpienia tey godności. Książę Parmeński do Wiednia wybiera się, gdzie zakończywszy Maryaż swoy z Arcy-Księżniczką Jeymcią Amalią, z Cesarzem Jmcią do Włoch wyiedzie. Z Wenecyi piszą, iż Basza miasta *Scutari*, wszedł był w prawdzie z wojskiem swoim do kraiu Montenegritow, ale rychło potym ustąpić ztamtąd musiał, zabrawszy iednak kilku zakładników. Wojska Tureckiego przeciw Montenegritom użytego, część wielka nagle w inną stronę za odebrany rozkazem, obrocila się. Generał *Paoli*, zabraną różnym Officyerom Francuskim argenteryą z topić, i z niey monetę bić

kazał, którą potym Officyerom i żołnierzom swoim, przez których zwycięstwa ostatnie odniesione były, rozdał.

Od Elby niższej d. 28 Listopada. Według ostatnich listów Carogrodzkich, *Hamzey Basza*, ostatni Wezyr Wielki, po 5 tygodniach rządów złożony, odebrał urząd Gubernatora na wyspie Kandyi. *Mehemet-Emin Nidszangi Basza*, a przeszły *Kaymakun-Wezyrem W.* został. Według listów wiary nader godnych, Imperatorowa Jejmć Rossyjska ospe sobie zaszcześcić kazawszy, szczęśliwie nader tę chorobę przebyła, i do zupełnego już jest przywrocona zdrowia.

Z Wiednia d. 19 Listopada. Po ustąpieniu od Cesarzowej Krolowej Jejmci Wdowy Cesarzowi Jnci Bannatu Temeswarckiego, Cesarz Jmć przedsięwziął tę tak żywą Prowincyą, do jak najlepszego przyprowadzić stanu; wysłał zatem Szambellana swego *Barona de Clari*, dla oglądania stanu oney Prowincyi, ktorey rzady powierzone być mają *Hrabi de Wurben*, którzy mającemu urząd Konfilyiarza w Radzie Czeskiej. *Hrabia Leopold de Collovrath*, ma objąć urząd Podkanclerzego Czeskiego i Austryackiego.

Z Wenecyi d. 2 Listopada. Ustawy Senatu tyczące się Dalmacyi, w sekrecie dotąd zostały. Przykazano iednak, podług powlzechney wieści, przytrzymać listy wszystkie z Dalmacyi pisane, i wszystkie palić, oprócz tych, ktoreby tylko interesa partykularne lub handlowne zawierały. Teolog Konsultor Rzeczypospolitey, złożył ten urząd, i pensyą od Rzeczypospolitey otrzymał. Przez wzgląd na prace dla Rzeczypospolitey podjęte, od wstawionego *Fra-Paolo* z Zakonu Serwitow Teologa, urząd ten zawsze Serwitowi dawany bywał. Na ostatnim Senatu zgromadzeniu, mianować chciano następcę przeszlemu Teologowi. Podano *Księdza Montagne*, ktorego Kawaler *Tron* utrzymał, ale przeciwników ma nader potężnych w osobach PP. *Barbarigo*, *Grimani*, i *Delfin*. Nowa ogłoszona jest ustawa Senatu tycząca się Akademii Padewskiej, w ktorej zamiast 15 prawnych Katedr, odtąd 11 tylko będzie, z Filozofii zamiast 3, iedna Geometrii, 6 Lekarskiej sztuki, i iedna Anatomii.